

17. pants - Publiski pieejama informācija

Somijā Direktīvā 2011/99/ES un Regulā (ES) Nr. 606/2013 minētie aizsardzības pasākumi ir uzskaitīti Likumā par ierobežojošiem rīkojumiem (898/1998).

Likumā paredzēta ierobežojoša rīkojuma izmantošana, lai novērstu noziegumus pret dzīvību, veselību, brīvību vai privātumu, šādu noziegumu draudus vai jebkāda cita veida smagu vardarbību. Ja persona, kura jūtas apdraudēta, un persona, pret kuru ir pieprasīts izdot ierobežojošu rīkojumu, pastāvīgi dzīvo vienā mājoklī, pastāv iespēja izdot ierobežojošu rīkojumu, lai novērstu noziegumu pret dzīvību, veselību vai brīvību vai šāda nozieguma draudus (*ierobežojošs rīkojums attiecībā uz ģimenes locekļiem*).

Direktīva 2011/99/ES attiecas uz Somijā izdotiem ierobežojošiem rīkojumiem, ja ierobežojošais rīkojums ir ticis izdots sakarā ar noziegumu vai iespējamu noziegumu. Ja ierobežojošais rīkojums nav saistīts ar direktīvā minētu noziegumu, uz to attiecas Regula (ES) Nr. 606/2013.

Kā attiecīgajā spriedumā norādīts sīkāk, persona, uz kuru attiecas ierobežojošs rīkojums, nedrīkst tikt ar aizsargājamo personu vai citādi sazināties vai mēģināt sazināties ar viņu (*pamata ierobežojošs rīkojums*). Ir aizliegts arī sekot un novērot aizsargājamo personu. Personai, pret kuru ir vērsti ierobežojošs rīkojums attiecībā uz ģimenes locekļiem, ir jāpamet dzīvesvieta, kurā viņš vai viņa pastāvīgi dzīvo kopā ar aizsargājamo personu, un viņš vai viņa nedrīkst tajā atgriezties. Ja ir pamats uzskatīt, ka pamata ierobežojošs rīkojums ir nepietiekams, ierobežojošo rīkojumu var paplašināt. Tādā gadījumā ierobežojošais rīkojums attiecas arī uz atrašanās aizsargājamās personas pastāvīgās dzīvesvietas, brīvdienu rezidences vai darbavietas tuvumā vai jebkuras citas atsevišķi norādītas līdzīgas vietas tuvumā (*paplašināts ierobežojošs rīkojums*). Taču ierobežojošais pasākums neattiecas uz tādu saziņu, kam ir pamatots iemesls un kas ir acīmredzami nepieciešama. Jebkādas nepieciešamās saziņas kārtību būtu vēlams paredzēt jau lēmumā par ierobežojoša rīkojuma izdošanu.

Ierobežojošo rīkojumu var piemērot ne ilgāk kā uz vienu gadu. Ierobežojošo rīkojumu attiecībā uz ģimenes locekļiem var piemērot ne ilgāk kā uz trim mēnešiem. Ierobežojošais rīkojums stājas spēkā pēc apgabaltiesas lēmuma šādu rīkojumu piemērot. Lēmums ir jāpilda, neraugoties uz apelācijas sūdzības iesniegšanu, ja vien augstāka tiesa, kas izskata lietu, nav lēmusi citādi. Ierobežojošu rīkojumu var atjaunot. Atjaunošanas gadījumā ierobežojošo rīkojumu var piemērot ne ilgāk kā uz diviem gadiem. Ierobežojošu rīkojumu attiecībā uz ģimenes locekļiem var atjaunot ne ilgāk kā uz trim mēnešiem.

Ierobežojoša rīkojuma piemērošanu var pieprasīt ikviens, kam ir pamatots iemesls justies apdraudētam vai aizskartam no citas personas puses.

Pieprasījumu var iesniegt arī prokuratūra, policija vai sociālās nodrošināšanas iestāde. Pieprasījumu var iesniegt mutiski vai rakstveidā, izmantojot īpašu veidlapu.

Lietas, kas saistītas ar ierobežojošiem rīkojumiem, izskata apgabaltiesa. Tiesa, kurai ir jurisdikcija, ir tās vietas apgabaltiesa, kur dzīvo persona, kas jāaizsargā, vai kur ierobežojošais rīkojums tiktu galvenokārt piemērots. Ja persona, pret kuru ir pieprasīts izdot ierobežojošu rīkojumu, tiek turēta aizdomās par noziegumu, kas var būt būtisks, izskatot lietu saistībā ar ierobežojošo rīkojumu, arī kompetentā krimināltiesā ir tiesīga lemt par ierobežojošā rīkojuma izdošanu.

Ciktāl tas ir atbilstīgi, tiesvedībā tiesā, izskatot lietas saistībā ar ierobežojošu rīkojumu, piemēro kriminālprocesa noteikumus. Somijas judikatūrā ierobežojošu rīkojumu gandrīz bez izņēmumiem vienmēr piemēro kā neatkarīgu pasākumu atsevišķi no krimināllietas izskatīšanas, lai gan saskaņā ar normatīvajiem aktiem par to var lemt arī saistībā ar kriminālprocesu.

Ierobežojošu rīkojumu var piemērot, ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka persona, pret kuru rīkojums tiek pieprasīts, var izdarīt noziegumu pret tās personas dzīvību, veselību, brīvību vai privātumu, kas jūtas apdraudēta, vai nopietni aizskar viņu kādā citā veidā.

Ierobežojošo rīkojumu attiecībā uz ģimenes locekļiem var piemērot, ja, spriežot pēc viņa vai viņas izteiktajiem draudiem un jebkādiem iepriekšējiem nodarījumiem vai cita veida rīcības, pastāv iespēja, ka persona, pret kuru ierobežojošais rīkojums tiek pieprasīts, var izdarīt noziegumu pret tās personas dzīvību, veselību, brīvību vai privātumu, kas jūtas apdraudēta, un ja ierobežojoša rīkojuma piemērošana nav nepamatota, ņemot vērā iespējamā nozieguma smagumu, vienā māsaimniecībā dzīvojošu personu dzīves apstākļus un citus lietā norādītos faktus.

Izvērtējot priekšnoteikumus ierobežojoša rīkojuma piemērošanai, ir jāpievērš uzmanība iesaistīto personu dzīves apstākļiem, jebkāda iepriekš izdarīta nozieguma vai agresijas izpausmju raksturam un tam, vai tie ir atkārtājušies, kā arī iespējamībai, ka persona, pret kuru tiek pieprasīts piemērot ierobežojošu rīkojumu, turpinās agresiju vai izdarīs noziegumu pret personu, kas jūtas apdraudēta.

Var piemērot arī īslaicīgu ierobežojošu rīkojumu. Par īslaicīgu ierobežojoša rīkojuma piemērošanu lemj tā amatpersona, kam ir aresta pilnvaras, vai tiesa.

Amatpersonai, kam ir aresta pilnvaras, nekavējoties un ne vēlāk kā trīs dienu laikā ir jāiesniedz savs lēmums izskatīšanai kompetentajā apgabaltiesā.

Puses parasti pašas sedz tiesas izdevumus, kas rodas saistībā ar lietas par ierobežojošu rīkojumu izskatīšanu. Taču, ja ir pamatoti iemesli to darīt, tiesa var piespriest vienai pusei segt visus pamatotos pretējās puses izdevumus par juridiskajiem pakalpojumiem vai daļu no tiem. Tiesas nodeva netiek iekasēta.

Pusēm ir tiesības izmantot advokātu, un tām ir arī tiesības saņemt bezmaksas juridisko palīdzību, ja ir izpildīti Likuma par juridisko palīdzību (257/2002) nosacījumi.

Tiesai spriedums par ierobežojoša rīkojuma piemērošanu, atcelšanu vai grozīšanu ir nekavējoties jāievada policijas datormācīnā.

Spriedumu paziņo arī prasības pieteikuma iesniedzējam, personai, kas tiek aizsargāta ar ierobežojošo rīkojumu, un personai, pret kuru ierobežojošais rīkojums ir ticis pieprasīts. Spriedums ir jānodod pārbaudāmā veidā personai, pret kuru ierobežojošais rīkojums ir piemērots, ja vien tas nav paziņots vai izsniegts šīs personas klātbūtnē.

Ierobežojošo rīkojumu piespiedu īstenošanu uzrauga policija.

Ierobežojošo rīkojumu nepildīšana ir sodāma saskaņā ar Kriminālkodeksa (39/1889) 16. nodaļas, 9.a pantu.

18. pants a)(1)punkts - Iestādes, kuru kompetencē ir noteikt aizsardzības pasākumus un izdot apliecības saskaņā ar 5. pantu

Iestādes, kuru kompetencē ir izdot rīkojumu par aizsardzības pasākumu piemērošanu

Vispārējās tiesas (apgabaltiesas, apelācijas tiesas un Augstākā tiesa)

Iestādes, kuru kompetencē ir izsniegt 5. pantā minēto apliecību

Vispārējās tiesas (apgabaltiesas, apelācijas tiesas un Augstākā tiesa)

Apliecību izsniedz tā tiesa, kas ir lēmusi par ierobežojošā rīkojuma piemērošanu, uz kuru attiecas regulas piemērošanas joma, un kas ir minēta Likumā par ierobežojošiem rīkojumiem (898/1998).

Apliecību izsniedz saskaņā ar regulas 5.-7. pantu. Par apliecību tiek darīts zināms personai, kas rada risku saskaņā ar regulas 8. pantu un Likuma (227/2015), ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par aizsardzības pasākumu savstarpēju atzīšanu civillietās, 5. pantu.

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index.html>

18. pants a)(ii) punkts - iestādes, kurās var atsaukties uz citā dalībvalstī noteiktu aizsardzības pasākumu un/vai kuru kompetencē ir izpildīt šādu pasākumu

Helsinki apgabaltiesa.

Kontaktinformācija: <http://www.oikeus.fi/karajaoikeudet/helsinginkarajaoikeus/fi/index.html>

Aizsardzības pasākumu, par kura piemērošanu rīkojums ir pieņemts citā dalībvalstī, Somijā atzīst saskaņā ar regulas 4. panta 1. punktu bez atsevišķas procedūras, kā noteikts Likuma (227/2015), ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par aizsardzības pasākumu savstarpēju atzīšanu civillietās, 4. pantā. Šādu aizsardzības pasākumu reģistrē Likuma par ierobežojošiem rīkojumiem (898/1998) 15. pantā minētajā reģistrā tāpat, it kā tas būtu ierobežojošs rīkojums, kas izdots Somijā.

18. pants a)(iii) punkts - iestādes, kuru kompetencē ir koriģēt aizsardzības pasākumus saskaņā ar 11. panta 1. punktu

Helsinki apgabaltiesa.

Kontaktinformācija: <http://www.oikeus.fi/karajaoikeudet/helsinginkarajaoikeus/fi/index.html>

Aizsardzības pasākuma koriģēšana, kā norādīts regulas 11. pantā, tiek veikta atbilstīgi rakstveida procedūrai, kas noteikta Likuma (227/2015), ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par aizsardzības pasākumu savstarpēju atzīšanu civillietās, 3. pantā.

18. pants a)(iv) punkts - tiesas, kurās saskaņā ar 13. pantu iesniedz pieteikumu par atzīšanas un vajadzības gadījumā izpildes atteikšanu

Helsinki apgabaltiesa.

Kontaktinformācija: <http://www.oikeus.fi/karajaoikeudet/helsinginkarajaoikeus/fi/index.html>

Sprieduma atzīšana vai piespiedu izpilde tiek atteikta, kā norādīts regulas 13. pantā, atbilstīgi rakstveida procedūrai, kas noteikta Likuma (227/2015), ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par aizsardzības pasākumu savstarpēju atzīšanu civillietās, 3. pantā.

18. pants b) punkts - valodu vai valodas, kurās veikti tulkojumi ir pieņemami, kā minēts 16. panta 1. punktā

Dokumenti tiek pieņemti somu, zviedru un angļu valodā. Var tikt pieņemta arī apliecība citā valodā, ja nav citu šķēršļu tās pieņemšanai.

Lapa atjaunināta: 16/08/2019

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.